

Mali trgovec

Izhaja vsako soboto. Celoletna naročnina Din 60.—, polletna Din 30.—, mesečna Din 5.—.
Rokopisov ne vračamo. Uprava in uredništvo: Gregorčičeva ulica 23, telefon št. 2552.
Poštni predal 169. Čekovni račun št. 15.420.

Leto II.

Ljubljana, dne 25. januarja 1930.

Štev. 4.

Zaključek konference v Haagu.

Pogajanja v Haagu so se zaradi neso- glasij zavlekla dalje kot je bilo prvotno določeno. Delegati vseh držav — dolžnic so skušali pridobiti za svoje države nove ugodnosti, dasiravno jim že Youngov načrt izboljšuje njihove reparacijske in druge obveze.

Najhitreje je bil dosežen sporazum z Nemčijo in državami — upnicami, za kar gre priznanje nemški delegaciji, ki je v svoji uvidevnosti morala predvsem zlo- miti odpor lastnega člana — predsedni- ka nemške državne banke, dr. Schacht-a. Za ugoden zaključek v vprašanju nem- ških reparacij so veliko prispevale tudi vse države — upnice, ki so s svojo kon- ciliijantnostjo polagoma odstopale od pre- tiranih zahtev ter se v vseh zadevah omejile na minimum, upoštevajoč pri tem notranje-gospodarsko stanje Nemči- je in njene plačilne zmožnosti.

Do podpisa dogovora med Nemčijo in štirimi državami — upnicami je prišlo že 20. januarja. S tem dogovorom je Nemčiji zasigurana njena gospodarska in državna neodvisnost ter ji istočasno dana možnost najetja inozemskega po- sojila in bodo njena, po Francozih zase- dena ozemlja, še tekom tega poletja iz- praznjena.

Težje in vedno zamotaneje je bilo vprašanje

vzhodnih reparacij,

ki je do zadnjega ogroževalo potek kon- ference in je še celo v poslednjem tre- nutku kazalo, da se bo konferenca za- ključila brez rešitve tega vprašanja ter morala kasneje ponovno sklicati.

Največjo odpornost in nepopustljivost je kazala Madžarska, ki se je hotela enostavno otresti vseh svojih obvez — istočasno pa zahtevala za sekvestrirana posestva svojih državljanov popolno pla- čilo in še razne druge ugodnosti. Dočim je njena upornost vzbudila nevoljo v vseh diplomatskih krogih, sta jo odločno podpirali Italija in Anglija.

Države Male antante spričo madžar- ske intransigence niso hotele popuščati in zahtevale, naj pride Madžarska z real- nimi predlogi, o katerih bo debata mo- goča.

Pritisku s strani velesil se je Mala an- tanta uklonila ter se izjavila pripravlje- no podpisati Youngov načrt in zaključni protokol pod pogojem, da ji velesile ga- rantirajo, da se bodo nerešene vzhodne reparacije uredile najkasneje v šestih mesecih, zlasti z ozirom na madžarske terjatve v agrarnem in optantskem ozi- ru, ter da dobe madžarski razlaščenci odškodnino iz njenih reparacij.

Velesile so Mali antanti ustregle ter ji nudile zahtevano garancijo in se poleg tega obvezale, da se na korist Rumunije, Češkoslovaške in Jugoslavije odpovedo svojemu deležu na madžarskih reparaci- jah po letu 1943.

Nerešena madžarska vprašanja se bo- do pretresala na sejah posebne komisije v Parizu, in morajo biti rešena tekom šestih mesecev.

Konečno je prišlo do zaključka konfe- rence vendarle tudi v vzhodnih repara- cijah do sporazuma, ki določa, da se za likvidacijo vzhodnih reparacij pri med- narodni reparacijski banki osnujeta dva

fonda, fond A in fond B. V fond A bo plačevala Madžarska vse svoje reparacijske anuitete v iznosu letnih 10 milijonov zlatih kron do leta 1943. Iz tega fonda se bo izplačala odškodnina madžarskim optantom za razlaščena posestva. Iz fonda B se bodo poravnale vse ostale madžarske obveznosti druge prirode, kakor terjatve Habsburžanov in upravni dolgovi. V ta fond bo prispevala Madžarska letno 12 milijonov zlatih frankov, v razdobju od leta 1943 do 1966. Velešile pa so se obvezale, da bodo iz naslova svojih prejšnjih terjatev, na katere imajo pravico tudi po Youngovem načrtu, prispevale v ta fond 60 milijonov zlatih frankov. V primeru spora, iz katerega fonda naj se krijejo te ali one terjatve, bo odločalo haaško mednarodno sodišče.

Ker se je temu upirala Češkoslovaška, ji je konferenca znižala njen osvobodilni dolg od 12 na 10 milijonov zlatih frankov letno in ji poleg tega določila 1% delež na vseh vzhodnih reparacijah.

Avstriji so določene plačilne olajšave do leta 1943 ter so omejene samo na neznatno plačevanje takozvanih reliefnih dolgov in malega dela reparacij. Od leta 1943 do 1966 pa mora plačati letno 1 milijon zlatih frankov.

Tudi v vprašanju spora med Rumunijo in Bolgarijo v zadevi rekvestriranih

bolgarskih imovin je prišlo do sporazuma.

Dočim so se nemške reparacije rešile razmeroma ugodno v vsestranko zadovoljnost, ne moremo trditi tega v vzhodnih reparacijah, pri katerih je imela največ koristi Madžarska, ki ji je omogočeno zopet najemati inozemska posojila in ji je na ta način popolnoma vrnjena njena gospodarska suverenost.

Vodje delegacije Male antante soglašajo v tem, da bi rezultati za njihove države nikakor ne mogli biti tako ugodni, ako ne bi države Male antante nastopale skupno vseh vprašanih in še posebej glede vzhodnih reparacij. Že z ozirom na Youngov načrt, ki omiljuje in znižuje reparacijske in druge obveznosti premaganih držav, upoštevajoč njihovo slabo gospodarsko stanje, je bilo pričakovati znižanja deleža držav Male antante. Ta popustljivost velesil je skušala izrabiti zlasti Madžarska, kar pa ji ni uspelo popolnoma.

Za našo državo so uspehi tako s finančnega, kakor s političnega vidika zadovoljivi.

Tudi Rumunija in Češkoslovaška sta z rezultati zadovoljni, dasiravno je zadnja pričakovala večjega znižanja, ali popolne opustitve osvobodilnega dolga, ki ga bo morala plačevati skozi 37 let.

Uprava trgovine.

(Nadaljevanje.)

Carinska tarifa je po gospodarskih in trgovsko-političnih razmerah in potrebah države lahko zaščitna tarifa, ki ima namen očitati lastne proizvode pred tujo konkurenco in dati lastnemu gospodarstvu možnost razvitka in napredka.

Obrambna carinska tarifa je važno gospodarsko bojno sredstvo države, da se z njim ubrani političnih napadov druge države.

Za gotove vrste blaga, ki so podvržene naglemu izpreminjanju cene, je določena običajno prečišča carinska tarifa, ki po potrebi zvišuje ali znižuje pristojbino za uvoženo blago.

Uvozna carina se povrne za uvožene

surovine, ki so bile v mejah države predelane in kot gotovo ali izboljšano blago kasneje zopet izvožene. Uvozna carina se mora tudi v tem slučaju ob uvozu plačati in obenem na podlagi predpisanih dokumentov dokazati, da je uvoženo blago namenjeno za predelavo in kasnejši izvoz. Ob izvozu je potrebno dokazilo istovetnosti (identitete) izvoženega blaga, kar se zgodi mnogokrat lahko na podlagi carinskega zaznamovanja o priliki uvoza (pečatov, plomb), ali pa na podlagi svoječasnih, potrjenih uvoznih dokumentov, ako surovin ni bilo mogoče ob uvozu carinsko tako zaznamovati, da je na podlagi teh znamenj možno ugotoviti, da je gotovo ali predelano

blago zares iz prej uvoženih surovin ali polizdelkov.

Ravno tako se povrne uvozna carina za neprodano in zopet izvoženo blago tujih podjetij, ki je bilo uvoženo kot razstavni predmet za kak velesojem ali razstavo v državi. Tudi v tem slučaju je potrebno ob uvozu naznaniti, da je blago namenjeno za razstavo in ga pustiti znamenovati od carine tako, da se ob njegovem izvozu lahko ugotovi identiteta.

Domačim proizvajalcem - izvoznikom celo v gotovih slučajih daje država posebno izvozno nagrado, zlasti za proizvode, ki se doma pridelajo ali izdelajo v množini, ki nadkriljuje lastne potrebe, da se jim na ta način omogoči konkuriranje s tujim blagom na svetovnih tržiščih.

Za pospeševanje mednarodne trgovine imajo države ustanovljena posebna **svobodna skladišča** (punto franco), v katerih se od uvoženega blaga ne plača carina. Blago — oziroma del blaga se ocarini šele tedaj, ko se je v državi prodal in uvozil iz svobodnega skladišča v državo.

Carinske posle izvršujejo obmejne carinarnice in carinarnice v državi. Ako se ima blago cariniti v notranjosti države, ga obmejna carinarnica zapečati, na kar sme blago nadaljevati pot do določene notranje carinarnice, kjer se v navzočnosti stranke ali njenega zastopnika pregleda po carinskih organih in določi carina.

Carina se zaračunava in plačuje v zlati valuti.

Uvoznikom mnogokrat carinska oblast tudi kreditira carino do 6 mesecev, ako se trgovec obveže plačati obresti in jamči za plačilo z blagom.

Blago, ki ga izvozimo v kako drugo državo — bodisi na ogled, na razstavo ali v popravilo, moramo ob izvozu naznačiti kot blago, ki bo najkasneje tekem enega leta zopet vrnjeno nazaj in označeno kot **vrnjeno blago**, sicer moramo ob povratku plačati uvozno carino.

Ob uvozu je potreben točen opis uvoženega blaga po carinskih predpisih. Ako se dožene, da blago ne odgovarja popisu v spremnih in carinskih dokumentih, zapade trgovec globi do 10-krat-

ne višine carine, često pa tudi zaplenitvi blaga.

Carinarnice vrše tudi v trgovsko-statističnem pogledu zelo važno nalogo, ker zbirajo podatke o posameznih vrstah in množinah ter vrednosti uvoženega in izvoženega blaga.

Pošta.

Med najvažnejša trgovska občila po vsej pravici prištevamo oskrbovanje poštne prometa, ki se v glavnem deli na pisemski in blagovni, brzojavni in telefonski promet ter na poštno hranilnico.

Poštni promet in upravo oskrbujejo v vseh kulturnih delih sveta države v lastni režiji potom poštних uradov, ki so združeni v raznih direkcijah in zvezani z vsemi, tudi najmanjšimi in najbolj oddaljenimi kraji in inozemstvom.

Pisemska pošta sprejema pisma in dopisnice brez oznake vrednosti, tiskovine, blagovne vzorce brez vrednosti, poštna nakaznice, časopise, priporočena in ekspresna pisma.

Blagovna pošta pa odpremlja blagovne pošiljke v teži od 25 gr. do 50 kg z ali brez oznake vrednosti in denarne pošiljke do teže 65 kg v mejah države, do čim je za mednarodni promet dopušče- na nižja teža 5, 3 ali samo 1 kg po oddaljenosti in drugih določilih.

Blago zamoremo pošiljati tudi proti povzetju, da pošta sama ob izročitvi blaga naslovniku iztirja od prejemnika naznačeno vsoto ter jo pošlje pošiljatelju.

Za blagovne in denarne pošiljke mora pošiljatelj izpolniti predpisane tiskovne obrazce, ki jih kupi na vsakem poštnem uradu.

Pošta prevzame tudi jamstvo za pošlane vrednostne pošiljatve, za kar si zaračuna posebno pristojbino. Pri priporočenih pismih in pošiljativah brez oznake vrednosti pa jamči samo z določenim zneskom. Poštne pristojbine plača vedno pošiljatelj.

Brzojavna služba pošte oskrbuje hitra obvestila s pomočjo električne struje in posebnih znakov, ki tvorijo abecedo, sestavljeno iz pik in črtic. Ti znaki so pa po celem svetu jednaki, tako, da je za vsako črko ali številko eden in isti znak.

Poleg privatnih znakov, ki so povsod jednaki, obstoje še posebni tajni znaki, ki se jih poslužujejo države zlasti v diplomatski službi, trgovci pa imajo istak tako razne šifre (code), da z njimi na eni strani skrajšajo tekst brzojavk, na drugi strani pa prikrijejo vsebino pred nepoklicanimi ter na ta način obdrže v tajnosti zlasti cene in drugo. Takih kratkic obstoji več in imajo po svojem sestavu različna imena.

Brzojavni promet z inozemstvom se vrši po določbah petrograjskega mednarodnega brzojavnega kongresa iz leta 1875 in je pod kontrolo mednarodnega brzojavnega urada v Bernu v Švici.

Trgovska tvrdka zamore naročiti za njej namenjene brzojavke tudi skrajšani naslov, ki je lahko izražen z eno samo besedo. Za tak skrajšani naslov plača poštnemu uradu posebno letno pristojbino.

Brzojavne pristojbine se računajo od besede, ki ne sme imeti več kot 15 črk. Pri šifriranih brzojavkah pa ne nad 10 črk ako je uporabljan sistem »code« in ne nad 5 števil, ako je šifrirana s številkami.

Telefon služi istemu namenu kot brzojav, le s to razliko, da mesto znakov prenaša govornje besede; vendar je v trgovskem oziru mnogo praktičnejši kot brzojav, ker zamore trgovec imeti telefonski aparat doma, in mu ni treba hoditi k poštnemu uradu, oziroma k centrali, s katero je zvezan potom telefonske žice. Poleg teh privatnih telefonov obstoje tudi javne govorilnice na telefonskih postajah, katerih se zamore poslužiti vsakdo proti plačilu pristojbine, ki se zaračuna od govora (vsake načete tri minute uporabe telefona se šteje kot en govor) in od oddaljenosti druge postaje, ako gre za interurbani pogovor.

Telefonske centrale, ki so danes že po vseh večjih krajih, združujejo v svojem okolišju vse privatne telefone in so poleg tega vezane z glavno centralo. Z ozirom na posamezne telefonske okoliše razlikujemo **urbani** (krajevni) promet, ako govori naročnik z drugim iz istega telefonskega okoliša, ter **interurban** (medkrajevni) promet, ako gre za govor izven telefonskega okoliša potom centrale.

Privatni telefoni plačujejo posebno letno pristojbino ter se ga smejo v urbanem prometu posluževati poljubno brez plačila posameznih govorov, dočim se interurbani pogovori zaračunajo in plačujejo v mesečnem obračunu.

Poštna hranilnica.

Nalaganje hranilnih vlog pri Poštni hranilnici, ki prihaja v poštev predvsem za navajanje mladine k štedljivosti, nas iz trgovskega stališča ne zanima, pač pa je za trgovstvo velike važnosti čekovni promet, ki nam nudi mnogo ugodnosti.

Ako ima kdo čekovni račun pri Poštni hranilnici, plača lahko z najmanjšimi stroški vse svoje obveznosti in pošlje denar kamorkoli hoče.

Ako pošlje n. pr. kdo komu 100.000 dinarjev na običajni način po pošti, mora napisati 20 poštnih nakaznic po 5000 dinarjev in plačati zanje 575 dinarjev pristojbine. Ako ta znesek nakaže po banki, bo plačal najmanj 200 dinarjev provizije. Ako ga pa nakaže po Poštni hranilnici z nalogom, da se izplača v gotovini komurkoli in kjerkoli v naši državi, plača za tako nakazilo vsega skupaj samo 80-70 dinarjev. Ako pa ima tudi naslovnik čekovni račun pri Poštni hranilnici in se nakazani znesek samo pripíše njegovemu računu v virmanu, znašajo vsi stroški samo 10-70 dinarjev.

Vsaka fizična ali pravna oseba, trgovska tvrdka, zavod, državno ali samoupravno oblastvo si lahko otvori po en ali več čekovnih računov pri Poštni hranilnici in sicer pri centrali v Beogradu ali pri nje podružnici v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Skoplju.

Kdor si hoče otvoriti čekovni račun, mora imeti po veljavnih zakonskih predpisih pravico, da samostojno in svobodno razpolaga s svojim premoženjem.

Ako si kdo otvori več čekovnih računov vpri centrali ali nje podružnici, mora vsakemu računu dati dodatek k imenu, da se nazivi računov po teh dodatkih med seboj zadostno razlikujejo in s tem preprečijo pomote.

Poštna hranilnica lahko odkloni prošnjo za otvorenje čekovnega računa, ne da bi ji bilo treba povedati razlog.

(Dalje prih.)

20-odstotni kronski boni.

Medtem, ko smo dobili veliko število ponudb za prodajo kronskih bonov, se je oglasilo jedva par davčnih dolžnikov z malenkostnimi vsotami, ki so plačali bne naših naročnikov s 70 oziroma 80%.

Ako ne dobimo od davčnih zaostan-karjev ponovnih ponudb, bomo pač prisiljeni poskrbeti za naše naročnike na ta način, da jim oskrbimo najvišje možno prodajo pri tukajšnjih velikih bančnih zavodih. Ker pa tudi banke kupujejo, oziroma sprejemajo bone **samo pogojno**, (t. j. plačajo jih šele tedaj, ako dobe zanje kupca) smo si za naše naročnike rezervirali primerno višino zneska in bomo storili vse, da te bone kolikor mogoče vse po čim višji ceni plasiramo.

Kakor stvari danes stoje, vsled ogromne ponudbe, zlasti v Beogradu in Zagrebu, ni pričakovati, da bi jih tem potom zamogli prodati po vrednosti nad 60%, vendar pa tudi to ni izključeno.

Trenutno gredo vsled velike ponudbe cene še navzdol, a je pričakovati v kratkem po našem mnenju izboljšanje, ki bo pa trajalo le malo časa — mogoče

samo par dni — odvisno od trenutne potrebe, na kar bo sledil nagel padec. Zato naj se imetniki bonov požurijo z obvestilom ter naj računajo s tem, da bomo skušali doseči zanje čim najvišje možno ceno; vendar pa nam morajo z ozirom na kratko odmerjeni čas za likvidacijo in na grozečo nevarnost, da boni sicer popolnoma izgube svojo vrednost, pustiti v tem pogledu prosto roko.

Najboljše je vsekakor, če morete najti v svoji bližini znanca, ki bi se zamogel z Vašimi boni okoristiti, ker je gotovo, da Vam jih ta plača najboljše.

Ponudnikom odgovorimo posebej. Prosimo pa še nekoliko potrpljenja, da napravimo zanje kolikor mogoče ugoden zaključek.

Opozarjamo pa, da pridejo tu v poštev samo one priznanice, ki so bile izdane ed oblastev v mejah današnje Jugoslavije. Tako n. pr. koroške priznanice nimajo nikake vrednosti!

Istočasno obveščamo, da je rok za likvidacijo kronskih bonov določen do 17. marca t. l., torej 60 dni po objavi v »Službenih Novinah«.

Stalna razstava vzorcev.

V zvezi z zakonom o pospeševanju zunanje trgovine je predvidena ustanovitev stalne razstave vzorcev.

Doslej smo imeli priliko razstavljati vzorce samo na velesojmu v Ljubljani ali Zagrebu, ki pa sta oba več ali manj pokrajinskega značaja, dasiravno stremi vodstvo obeh teh gospodarskih institucij za združitev vzorčnega blaga iz cele države, kar pa se vkljub prizadevanju in agilnosti doslej še ni posrečilo v polni meri.

Tudi naša udeležba na razstavi v Barceloni, ki je sicer doživela velik uspeh, ni bila organizirana tako, kot bi bilo želeli. Krivda za to ne leži na organizatorjih, ki so se potrudili v polni meri, marveč je glavni vzrok ravno v pomanjkanju praktičnih izkustev v tem oziru.

Velik pomen bo imela ta stalna gospodarska razstava, predvsem zato, ker bo združevala na razmeroma malem

prostoru celotno jugoslovansko industri-strijo, poljedelstvo, trgovino in obrt. Ker je poleg razstave predvidena tudi ustanovitev razstavnega prodajnega urada, bo mogoče posetniku Jugoslavije — trgovcu ogledati si blago na enem samem mestu, se poučiti na ta način o cenah in kvaliteti ter obenem skleniti kupčijo za poljubne vrste naših proizvodov, ne da bi mu bilo treba iskati potrebno blago po raznih kotih naše države. — V večini slučajev sicer inozemski kupci vedo za naslove proizvajalcev zaželenih produktov, a imajo poleg tega tudi vedno interes za kako drugo blago, ki jim pa trenutno ne stoji pred očmi; zato opuste mnogokatero kupčijo, ki bi jo sicer napravili. — Na stalni razstavi pa mu vzbudijo razstavljeni vzorci zanimanje in v večini slučajev pride do kupčijskih sklepov, ki bi se sicer ne bili izvršili.

Ne samo z ozirom na kupce iz inozemstva, marveč tudi v interesu notranje trgovine je ogromne važnosti ustanovitev stalne razstave, na kateri bi bilo udeleženo celokupno naše gospodarstvo. Posetniki kraja, v katerem bo ta razstava, (najbrže v Beogradu) gotovo ne bodo zamudili prilike, ogledati si jo, bodisi iz kupčijskih ozirov, ali pa zaradi njene informativnosti o gospodarskih razmerah v državi. Na ta način bodo v mnogo slučajih ustvarjene tudi v notranji trgovini nove zveze, do katerih bi brez tega gotovo ne prišlo.

Nič manj važen ni tudi poučni efekt razstave, ki bo seznanjala posetnika z vsemi panogami našega gospodarstva ob vsakem času; dočim je na velesojnih deloma radi gneče, deloma radi prekratko odmerjenega, ali za mnogo katerega tudi nepriličnega časa in konečno zaradi nepreglednosti ta poučni učinek mnogo manjši.

Velikega pomena je tudi takozvani

premični del razstave, ki bi našim vzorčnim produktom omogočil hitro in dobro organizirano udeležbo na velikih svetovnih razstavah z neprimerno manjšimi stroški in manjšo porabo časa. Ta premični oddelek bi v zvezi z novoosnovanimi trgovinskimi oddelki v inozemstvu omogočal tudi samo jugoslovenske razstave v večjih in za našo zunanjo trgovino pomenbnejših krajih ter na ta način budil v tujini zanimanje za naše proizvode in našemu izvozu osvajal vedno nova tržišča z razmeroma malimi stroški.

Iz splošno gospodarskega stališča je ustanovitev take stalne razstave neobhodno potrebna in postaja vsled zakona o pospeševanju zunanje trgovine ena najnujnejših potreb najbližje bodočnosti.

*So zdrava in rdeča ličeca moja,
ker mamica kuha mi kavico .PROJA!'*

Gospodarska kriza Italije.

V Italiji se o gospodarskih razmerah ne sme pisati. Resnica bi bila žalostna; laž pa ima kratke noge.

Vendar obstoje tudi v Italiji časopisi, prav fašistični časopisi, ki nevede in nehoče širijo v svet resnico o poraznem vplivu fašistične politike na italijansko gospodarstvo.

Borzna poročila, ki notirajo vrednost gospodarskih papirjev, so zrcalo notranjega stanja. Suhe številke, v katere ni mogoče položiti laži, ki se ne dajo olepšati, govore jasno in glasno. Borze so nekaj gospodarski potresomer in zabeležuje vestno vsak notranji drhtljaj.

Velika ponudba vpliva slabo na ceno efektov, ker je ona znak slabosti in nazadovanja podjetij, katerih ime nosi, ali pa je velika ponudba dokaz, da je v kratkem pričakovati krize. Kupcev navadno ni v takem slučaju, ker padajoči kurzi in prevelika ponudba vzbujajo splošno nezauzanje.

Ako pogledamo borzna poročila glede najvažnejših italijanskih podjetij, ugotovimo naravnost ubijajoče nazadovanje tekom zadnjega četrletja.

Delnice najvažnejšega eksportnega podjetja so padle za celih 28 odstotkov. V tem padcu se zrcali nazadovanje italijanske zunanje trgovine.

Papirji največjih metalurgičnih podjetij, zlasti italijanske avtomobilske industrije so nazadovali za 20,5 odstotkov.

Tekstilna industrija je izgubila na vrednosti 9,4 odstotka.

Celo papirji nepremičnin so padli za 6,1%.

Delnice električne industrije so nazadovale v rednosti za 5,4%.

Kemična industrija je izgubila 4,6% vrednosti.

Transportni papirji so zdrknili za 2,3 odstotkov navzdol.

Stabilno se drže samo državni papirji, ki niso niti porastli, niti padli. Ceno tem papirjem pa ne določa njih realna vrednost, marveč je odvisna predvsem od volje vlade, ki lahko na škodo državnih financ vzdržuje umetno njihov kurz.

Skupno so padli najizrazitejši gospodarski papirji Italije za 11 odstotkov v svoji vrednosti tekom zadnjih treh mesecev, kar znači, da je premoženje najvaž-

nejših gospodarskih ustanov za 11% manj vredno kot pred tremi meseci.

Značilno pa podčrtava to splošno gospodarsko nazadovanje dejstvo, da so papirji bank vkljub splošnemu padcu gospodarskih papirjev celo porastli za 3-6 odstotka. — Banke pač služijo vedno; naj gre za nazadovanje ali porast vrednosti, ker je ob tem živahnem borznem gibanju v katerokoli smer dvignjen njih promet in seveda tudi od prometa odvisni dobiček.

Velika borzna ponudba je tudi dokaz

potrebe po denarju, znak finančne krize in nelikvidnosti kapitala.

Ali je denar danes manj kot pred četrt letom? Razlika pri padcu izvoza in porastu uvoza samo malo upravičuje finančno sušo. Pravi vzrok je odtok gotovine, investiranje v inozemska podjetja in naložbe v inozemskih bankah, ker imajo finančniki vedno dober nos in hočejo imeti gotovino na varnem.

Te porazne številke so nem, a vendar vpijejo dokaz o notranji in zunanji boleznini Italije.

Gospodarske beležke.

Zmede v denarnih nakazilih za Avstrijo.

Zadnje čase so naši trgovci, ki imajo poravnati kake račune v Avstriji, dobivali denar zavrnjen.

Avstrijski trgovci so namreč imeli potom avstrijske Poštne hranilnice pri Poštni hranilnici v Zagrebu otvorjen račun ter so si svoje terjatve pustili nakazovati v dinarjih tja, za kar so dobili obračun od dunajske Poštne hranilnice. Te ugodnosti izven naših in avstrijskih deviznih odredb so se tako avstrijski trgovci-upniki, kot naši trgovci-dolžniki v izdatni meri posluževali. Dunajska Poštna hranilnica ni bila v stanju obvladati tako velikega prometa, poleg tega, pa ni mogla kriti svojih dinarskih obvez nasproti avstrijskim trgovcem, zato je račun v Zagrebu ukinita. Rok za ukinitve je bil prekratek, vsled česar so naši trgovci dobili zadnje čase denar iz Zagreba nazaj.

Na pritiski avstrijskih trgovcev je na prošnjo dunajske Poštne hranilnice, naša Poštna hranilnica v Zagrebu otvorila avstrijskim trgovcem posebne račune in se sedaj vrši promet z denarjem za Avstrijo zopet nemoteno.

Naša trgovinska pogodba z Egiptom
ugasne dne 16. februarja vsled odpovedi s strani egiptovske vlade. Trgovinska pogodba je bila sklenjena 12. marca 1927.

Naše žito v Amsterdamu.

Po podatkih amsterdamske trgovinske zbornice smo leta 1929 uvozili v Amsterdam 36.000 vagonov žita.

Provizorna španska konzularna agencija na Sušaku.

Da se poenostavi in olajša naš promet iz Sušaka v Španijo, se dela na to, da Španija ustanovi konzulat ali podkonzulat na Sušaku. Začasno pa je španski konzul v Zagrebu imenoval dr. Marija Mudrovčiča, vodjo ekspoziture zagrebške zbornice za TOI, za svojega delegata na Sušaku, kar bo začasno olajšalo prometne težave in sitnosti našim trgovcem — izvoznikom.

Velika prodaja cementsa.

Francoska vlada vodi z našimi tvornicami cementsa dogovore za nakup 500 ton cementsa, ki ga bo rabila za pristaniška dela v Dakaru.

Dražba kož divjačine

v prostorih Ljubljanskega velesejma se bo vršila v dneh 27. in 28. t. m. Razen domačih kupcev pridejo tudi kupci iz skoro vseh evropskih držav.

Protiv uničevanju gozdov.

Službeno se objavlja:

Banski upravi Dravske banovine prihajajo pritožbe, da se v posameznih krajih Dravske banovine prekomerno izkoriščajo gozdovi, tako da gre skupna množina posekanega lesa daleč nad vsakoletni prirastek normalne zaloge. S tem pada osnovna glavnicna naših gozdov in ž njo vred tudi njih donosnost. Znižanje gozdne donosnosti pa ne ogroža samo kmetskih in drugih gospodarstev, temveč zadeva tudi ob javne interese (kli-

matične razmere, odvracanja poškodb po poplavih, usadi, onemogočanje stalnega zaslužka malih posestnikov v gozdu in pri prevažanju lesa na veleposestvih, izigravanje agrarne reforme itd.).

Opaža se, da zadnja leta nakupujejo gozdove razni špekulanti, ki se hočejo okoristiti s tem, da se ne ozirajo pri veleposestvih na obstoječe gospodarske osnove in na predpisano trajno gospodarstvo s takimi gozdovi, v kmetijskih pa ne na potrebe malega posestnika in obstanek malega gozda.

Podrejene oblasti so dobile od banske uprave nalog, naj postopajo zoper vsakega kršitelja zakonitih predpisov o gozdu in da porabijo po potrebi najučinkovitejša sredstva, ki jih nudijo zakoni. Pri kršitvah konkretnih, oblastveno izdanih dovoljenj se ne bo štedilo z zapornimi kazni, niti z zaplenbo in prodajo lesa v korist gozdnemu zakladu.

Farma za rejo srebrnih lisic tudi v Sloveniji.

V zadnji številki poročamo o ustanovitvi farme za rejo te plemenite živali v Bjelašici. Sedaj pa doznavamo, da se je tudi v Ljubljani ustanovila družba, ki ima namen ustanoviti veliko farmo za rejo dragocenih srebrnih lisic v Sloveniji. Kraj za farmo še ni definitivno določen, vendar bo po vsej priliki nekje na Gorenjskem.

Lisice bo družba nabavila najbrže od švicarske farme v Klosters-u.

Konkurz »Hrvatske seljačke banke«.

Konkurzni upravitelj je sestavil bilanco, ki izkazuje 11·7 milijona dinarjev pasiv in samo 5·5 milijona dinarjev aktiv. Zguba znaša tedaj 6·2 milijona dinarjev, kar znači, da zamorejo upniki pričakovati k večjemu 40-odstotno kritje svojih terjatev.

Poljedelski tečaj v Jugoslaviji.

V zvezi z zakonom o pospeševanju kmetijstva je vlada letošnje zimo priredila okoli 500 večtedenskih poučnih tečajev, ki se jih je udeležilo okoli 16000 kmetovalcev. Uspeh je zlasti v stari Srbiji nad vse pričakovanje velik, ker je bila tam poljedelcem prvič dana v veliki meri možnost, spoznati se z modernim gospodarstvom.

Prva jugoslovanska kulinarčna razstava v Ljubljani.

V dneh 3. in 4. februarja se vrši v treh velikih dvoranih hotela »Union« pod pokroviteljstvom gospe banice prva jugoslovanska razstava kuhinjskih umetnosti, na kateri bodo zastopane vse kuhinje ljubljanskih hotelov. Obenem se razstavijo tudi staromodno in najmoderneje pogrnjene mize.

Ker je razstava — prirejena po vzorcu največjih mest Evrope — prva svoje vrste v Jugoslaviji, vzbuja veliko zanimanje med občinstvom.

Pobudo je dal šef kuhinje hotela »Union« g. Ivan Babinek ob vnetem sodelovanju agilnega tajnika organizacije natakarjev g. Riharda Vospernik-a.

Železniški popusti za Ljubljanski velesejem.

Za mednarodni vzorčni velesejem v Ljubljani v času od 28. maja do 9. junija so dovolile 50% znižano vožnjo po svojih železnicah Češkoslovaška, Nemčija, Avstrija, Rumunija, Poljska in Švica, dočim je Madžarska dovolila na svojih železnicah samo ugodnost uporabe brzovlaka z vozovnicami osebnih vlakov.

Francosko zanimanje za naše izvozno blago.

Zadnje čase se opaža veliko zanimanje francoskih kupcev za naše produkte, ki naj bi se usmerili v Bordeaux.

Iščejo velike množine hrasta — tako za doge, kakor tudi hrastove pragove za železnico, ki jih letno porabijo več milijonov komadov. Velik interes vlada tudi za naše slive, fižol, koruzo, oves, gobe in za velike množine čevljarske drete iz konoplje in lanu.

Istočasno se oglašajo interesenti iz francoskih afriških kolonij, kamor je naš izvoz toliko lažji, ker tam ne obstoje nikake uvozne carinske tarife.

Uvoz koruze v Španijo ustavljen.

Zagrebski španski konzulat sporoča zainteresiranim trgovcem, da je na odredbo generalnega tajništva za zunanje zadeve v Madridu do nadaljnjega uvoz koruze v Španijo ustavljen, vsled česar zagrebski španski konzul ne izdaja več tozadevnih vizumom na odpremne listine za koruzo.

Náš izvoz v preteklem letu.

Direkcija carin v Beogradu je zaključila podatke o našem izvozu v preteklem letu, ki izkazujejo skupni izvoz v teži 5.330.000 ton v vrednosti 7.922 milijona dinarjev.

Nasproti lanskemu se je v teži dvignil za 300.000 ton, v vrednosti pa 1477 milijonov dinarjev.

Vrednost našega izvoza v lanskem letu je nasproti predlanskemu kazala sledeče razmerje v milijonih dinarjev:

	1929	1928
I. četrletje	1310·2	1372·5
II. četrletje	1678·9	1334·5
julij	621·3	498·8
avgust	1006·2	688·8
september	721·1	692·3
oktobar	991·3	669·4
november	814·1	642·4
december	778·6	569·2

Po množini je naš lanski izvoz največji od obstoja države. Po vrednosti ga je sicer presegal izvoz leta 1924 in 1925, to pa zato, ker je bila vrednost dinarja na svetovnem denarnem trgu zelo nizka, vsled česar je bilo naše blago razmeroma poceni.

Občni zbor Zveze gostilničarskih zadrug.

V Ljubljani so zborovali 21. t. m. delegati vseh gostilničarskih zadrug iz Dravske banovine.

Predsednik zveze, g. Kavčič, je poročal o sodelovanju zvezne pisarne pri trošarinskih zakonih, pri čemer je imela zveza lepe uspehe.

Sklenjen je bil dogovor glede podpisovanja novoustanovljene gostilničarske pivovarne v Laškem ter so delegati obljubili tudi s strani zadrug podporo.

Padanje cen blaga v Jugoslaviji.

Narodna banka vodi seznam o povprečnih blagovnih cenah na našem tržišču v zvezi z določbami za zavarovanje valute in na podlagi borznih poročil. Ta seznam se naziva »indeks cen« in mu je podlaga blagovna cena iz leta 1926. Takratne cene blaga se razumejo s 100% vrednostjo.

Nasproti cenam iz leta 1926 so padle cene do konca lanskega leta pri živalskih proizvodih za 4·2%, pri mineralnih

*Vegati pakete
z motorizom Grouplje
= prihranek režije!*

proizvodih za 11·8%, pri industrijskih proizvodih za 10·8%. Porastli so samo rastlinski proizvodi za 2·3% nasproti cenam iz leta 1926, dočim so nasproti lanskim cenam tudi padli v velikem razmerju 35·3%.

Skupni indeks cen je nasproti cenam iz leta 1926 padel za 6·3% nasproti cenam iz leta 1928 pa celo za 10·7%, ali z drugo besedo: blago se je za toliko odstotkov pocenilo v celotni vrednosti, seveda pri nekaterih proizvodih manj, pri drugih pa zopet več.

Izvoz našega žita v pretečenem letu.

Lansko leto smo izvozili sledeče množine žita:

	Teža v tonah	Vrednost v milijonih Din
pšenica	533.955	1229·8
rž	1.674	3·2
oves	395	0·7
ječmen	9.661	18·5
proso	126	0·4
ajda	352	1·5
koruza	166.902	273·3

Tekstilna tvornica v Vršču.

Neko nemško podjetje se dogovarja z mestnim svetom v Vršču za osnovanje velike tekstilne tvornice in trikotažne industrije, ki bi stalno zaposlovala 600 do 800 delavcev. Dogovori ugodno potekajo; gre le še za nekatere razlike v vprašanju mestnih davčnih olajšav.

Dobava gramoza za državne ceste kranjskega sreza.

Dne 19. februarja se bo vršila pri tehničnem oddelku sreskega glavarstva v Kranju licitacija za dobavo gramoza, ločeno za ljubeljsko cesto od km 15 do km 23, od km 23 do km 32·4 in za korensko cesto od km 0 do km 12, od km 12 do km 34 ter od km 34 do km 58·4.

Pojasnila in točni pogoji pri gori imenovanem tehničnem oddelku.

Konkurz.

Seršen Josip, stavbenik, Ljubljana VII, Vodnikova cesta št. 13. Prvi zbor upnikov 24. januarja; oglasitveni narok za terjatve do 28. februarja; ugotovitveni narok dne 21. marca ob desetih pri Deželnem sodišču v Ljubljani.

Prisilna poravnava.

Geršak Jože in Jožefa, posestnika v Dekmanci. Narok za prisilno poravnavo dne 12. februarja ob desetih pri Okrožnem sodišču v Celju.

Odprava konkurza.

Premelč Gvidon, trgovec v Šoštanju. Konkurz odpravljen, ker je vsa masa razdeljena.

Likvidacije.

Prva prekmurska mlekarica zadruga v Črensovcih je prešla v likvidacijo. Upniki naj javijo terjatve do 31. januarja t. l.

»Skupni dom«, r. z. z o. z. v Mežici je prešla v likvidacijo. Upniki naj javijo terjatve likvidatorjema Ivanu Čop, rudarju v Žerjavu, ter Francetu Trebovc, rudarju v Mušeniku.

Svinjski sejem v Križevcih.

Na zadnji svinjski sejem v Križevcih je bilo pripeljanih 1804 komadov, a prodanih 520 komadov svinj — največ za izvoz v Avstrijo. Cene so se gibale v mejah od 12:50 do 14:50 Din za kg žive teže.

Denarstvo.

Gibanje valut v tekočem tednu.

	Uradni tečaj	
	Din	Prosti tečaj
1 angleški funt	275—	275.50
1 ameriški dolar	56.30	56.50
1 avstrijski šiling	7.93	7.97
1 belga	7.88	7.85
1 bolgarski lev	—408	—40
1 češkoslov. krona	1.6725	1.68
1 francoski frank	2.219	2.22
1 grška dragma	—734	—74
1 hol. goldinar	22.72	22.76
1 italijanska lira	2.9475	2.96
1 kanadski dolar	56—	56—
1 madž. pengő	9.87	9.89
1 nemška marka	13.50	13.55
1 poljski zlot	6.32	6.30
1 rumunski lej	—337	—34
1 švicarski frank	10.958	10.96
1 španska peseta	7.785	6.07
1 turski pijaster	26.50	26.50

Nobenih sprememb, razen pri španski peseti, ki je od zadnjega tedna v vrednosti 7:58 Din zopet nazadovala na 6:07.

Po širnem svetu.

Nevdržno nazadovanje reške luke.

Reški list »Vedeta d' Italia« prinaša poročilo o uvozu in izvozu v reški luki ter se pritožuje, da jej Sušak vedno več odvzema. Tako je nazadoval uvoz v letu 1929 zopet za: 24.000 ton pri fosfatu, 16.600 ton pri piritu (ki se prevažata po večini v Avstrijo) in 8400 ton pri vinu.

Izvoz, ki ga po večini predstavlja naš les, je zlasti naša pogodba s Španijo porinila nazaj za: 42.000 ton pri gradbenem lesu, 14.000 ton pri železniških pragovih, 4900 ton pri krljih in 2800 ton pri drvih in oglju.

Za danes životari reški pristaniški promet še s prometom v onih predmetih, ki zahtevajo posebna skladišča in druge naprave, katerih Sušak še nima, kakor: sladkor, odrezki sladkorne pese i. dr.

Madžarski sladkor.

Dočim je Madžarska pridelala do leta 1918 komaj toliko sladkorja, da je z njim krila lastno potrebo, se je po vojni ustanovilo nekaj novih tvornic, ki so proizvajale toliko množino, da je ostalo vsako leto okoli polovico pridelka za izvoz. Sladkor je vsled kartelizacije v Madžarski precej drag, in ne more konkurirati na svetovnih tržiščih, kar je vzrok malemu izvozu. Zadnje čase preživlja madžarska sladkorna industrija težko krizo in sta dve največji tvornici ustavili obratovanje.

Grčija za svojo industrijo.

Grška vlada je odobrila bankam kredit v znesku 600 milijonov drahem (444 milijonov dinarjev) po 5%, ki naj jih banke posodijo za razširjenje in ustanov-

ljanje industrijskih podjetij proti največ 8% obrestovanju.

Zvišana produkcija nafte v Rumuniji.

Lansko leto je Rumunija producirala 4.876.000 ton nafte, leta 1928 pa samo 4.300.000 ton. Torej se je produkcija zvišala za 576.000 ton ali nad 13%.

Poljska zunanja trgovina.

Dočim je prva polovica leta 1929 izkazovala znatno pasivo v poljski zunanji trgovini, (433 milijonov zlatov ali 2728 milijonov dinarjev) se je v petih mesecih od julija do konca novembra precej izboljšala in je v tem razdobju pokazala aktivno v višini 93,5 milijonov zlatov ali 589 milijonov dinarjev.

Izboljšanje je posledica povišanega izvoza — zlasti pri žitu in moki, sladkorju, mesu in živini, premogu itd. Istočasno pa je v zadnjih petih mesecih padel uvoz v skoraj vseh vrstah, posebno pri živilih.

Vkljub temu izboljšanju se završuje zunanja trgovina Poljske v prvih 11 mesecih pretečenega leta z visokim zneskom 339,5 milijoni zlatov ali 2138 milijoni dinarjev deficita. Vendar se je nasproti deficitu v istem času leta 1928 izboljšala za celih 485 milijonov zlatov ali za 3055 milijonov dinarjev.

Češkoslovaška trgovinska bilanca.

Lanska češkoslovaška trgovinska bilanca se je nasproti predlanski poslab-

šala. Predlansko leto je bilo zaključeno s pribitkom 2016 milijonov čK, letošnja bilanca pa izkazuje samo 497 milijonov čK prebitka.

Izvoz, ki je leta 1928 izkazoval vrednost 2122 milijonov čK, je lansko leto padel na 2042 milijonov čK.

Uvoz pa, ki je znašal leta 1928 1921 milijonov čK, je narastel lani na 1992 milijonov čK.

Odpor proti agrarnim zaščitnim carinam Češkoslovaške.

V zadnjem uvodniku poročamo o nameri češkoslovaških agrarcev za uvedbo protekcionistične agrarne carine, pri kateri bi bil udarjen tudi naš izvoz poljskih pridelkov, zlasti žita.

Proti načrtu agrarcev je v zadnjem času zlasti od strani socijalistov vstal tak odpor, da je že danes gotovo, da z načrtom ne bodo prodrli. Vsaj v toliki meri ne, kot bi oni želeli.

V časopisju je nastala zaradi teh predlogov pravcata vojska. Socijalisti se zavzemajo celo za popolno ukinitve uvozne carine na vse življenske potrebščine.

Polom italijanske banke.

V zvezi s propadom in velikimi izgubami italijanske avtomobilske tvornice »Itala«, o katerem smo poročali, je ustavila izplačila italijanska banka Cirie e Valle di Lanzo, ki je pri tem izgubila 9 milijonov lir.

Lesni trg.

Dobave.

Železniška direkcija v Ljubljani sprejema do 30. t. m. ponudbe za:

100 komadov hrastovih plohov in
1500 komadov hrastovih pragov.

Pogoji so na vpogled pri gradbenem oddelku omenjene direkcije.

20.000 komadov hrastovih pragov kupi ofertalnim potom dne 11. februarja gradbeni oddelk »Železniške direkcije« v Zagrebu. Pogoji so na razpolago pri omenjenem oddelku ter pri ljubljanski zbornici TOI.

Na ljubljanski lesni borzi vlada še vedno mlačno razpoloženje. Pričakovanje, da porastejo cene drvam, se ni uresničilo, pač pa je verjetno, da bodo cene za polsuho blago še padle. Povpraševanja po drvih ni, kar je razumevno zaradi mile zime. Kupčij za drva je bilo sklenjenih v tem tednu samo 15 vagonov, poleg tega nekaj zaključkov za hrastovino, jelovino in bukove plohe.

Išče pa se na novo sledeče blago:

1 vagon tramov in sicer: od 8/11: 4 komade 4 m; 11/11: 6 kom. 5 m; 11/13: 79 kom. 5 m; 37 kom. 6 m; 13/16: 29 kom. 6 m, 22

komadov 7 m; vagon kompletirati s 11/11 od 4 m. Cena fco vagon Sušak pristanišče.

Ca. 250 m³ bukovih hlodov I. od 3-80 m naprej s 15% od 3 do 3-70 m dolžine, od 35 do 50 cm srednjega premera, s 15% od 30 do 34 cm. Dobava: april.

3 vagon brzojavnih drogov, smreka, jelka, bor, po možnosti samo borovih od 10, 11, 12 m s premerom v vrhu od 13 do 15 cm, cena fco vagon via Podbrdo.

Večjo množino smrekovih desk in sicer: 10% 12 mm, 25% 18 mm, 35% 24 mm, 30% 28, 38, 48, 58 mm, vse 4 m dolžine, I., II., III a., monte, roba paralelna, ostroroba, očeljena, cena franko vagon prihod Sušak pristanišče.

Ca. 600 m³ prizmiranih desk, smreka, jelka 19 mm, 4 m, in sicer: 200 m³ od 22 cm širine, 200 m³ od 29 cm in 200 m³ od 33 cm širine. Cena franko vagon nakladalna postaja.

3 vagon tramov od 18/24 cm in sicer: 1 vagon od 5 m, 1 vagon od 6 m in 1 dopjon od 9, 10, 12 m dolžine.

Ca. 100 m³ kratice 24 mm od 1-50 do 3-50 m dolžine, vezanih, paralelnih. Cena fco vagon nakladalna postaja.

Deske 38 mm smreka, jelka, paralelne ali konične 4 m III a., fco vagon nakladalna postaja.

Trami: 2 do 3 vagon 8/8 do 10/10 kakor sledi: 8/8: dolž.: 4 m 10 m³, 5 m 15 m³; 8/10: dolž.: 4 m 5 m³, 5 m 10 m³, 6 m 10 m³, cena naj se glasi franko vagon Djedjelija tranzit.

Večje množine rezane jelovine za južno Ameriko, paralelne, ostrorobe, očeljene, I., II., III., monte, cena fco vagon meja Postojna, odnosno Sušak pristanišče.

Brzojavni drogovci: 15 do 20.000 komadov:

7½ m dolž., 11-13 cm deb. v vrhu; 8 m dolž., 11-13 cm deb. v vrhu; 8½ m dolž., 12-13 cm deb. v vrhu; 9 m dolž., 12-13 cm deb. v vrhu; 10 m dolž., 12-14 m deb. v vrhu; 11 m dolž., 13-15 cm deb. v vrhu; 12 metrov dolž., 13-15 cm deb. v vrhu; 13 m dolžine, 14-16 cm deb. v vrhu.

1 vagon smrekovih letvic 30 × 40 mm, sestavljeno z 10 m³ v dolžinah od 2, 2-50, 3, 3-50 in 10 m³ v dolžini 4 m, vagon se lahko kompletira s smrekovimi deskami tombante poljubnih dimenzij. Letvice morajo biti vezane v svežnje.

Borove podnice, 50 in 60 mm debele, 2-90 m dolge, 22 cm fiksne širine.

Ca. 100 m³ hrastovih podnic, 2-65 m dolžine, 43 mm debeline, od 19 do 28 cm širine. Cena franko vagon meja. Plačilo proti duplikatu.

2 vagona bukovega oglja, samo »cannelo«. Cena franko vagon meja ital.-jug.

22.800 komadov smrekovih desk, paralelnih, ostrorobih, očeljenih, I., II. (brez srca), 13 × 80 × 3850 mm; 22.800 komadov 13 × 80 × 2850 mm. — Cena franko vagon meja italijansko-jugoslovska, plačilo proti duplikatu.

1 vagon kratice in sicer: pol vagona 12 mm in drugo polovico 18 mm debeline, paralelno, ostrorobo, očeljeno, vezano, I., II., III., monte. Cena franko vagon nakladalna postaja.

2 vagona bukovega oglja, suhega, vilanega. Cena franko vagon nakladalna postaja.

Bačka pšenica: 79/80 kg, 2% prim., mlevska vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 262-50-265.

Bačka pšenica: 78 kg, 2% prim., mlevska vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 255-257-50.

ANTON LUŠIN

borzni senzal za lesno stroko

Ljubljana, Gledališka ulica šte. 8/1

(Palača Pokojninskega zavoda)

Pisma: Ljubljana, poštni predal 85. Brzojavi: Lušinant, Ljubljana. Telef. 22-90.

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani šte. 13.999

Tržne cene.

Kože divjačine v Sarajevu.

Na sarajevskem tržišču za kožuhovino, ki se je precej poživela, so cene sledeče: kune zlatice približno 1000 Din, belice 750-800 Din, vidre 800-850, lisice 300 do 400, dihurji približno 150 Din, divje mačke 150, jazbeci 80, zajci 15, veverice 3 Din.

Podražitev kruha v Ljubljani.

Ljubljanski peki so te dni podražili cene belemu kruhu od Din 4-50 na 5-—, črnemu pa od Din 4- —na 4-50.

Dočim je podražitev belega kruha utemeljena s porastom cen beli moki, je neutemeljeno povišanje cen črnemu kruhu, ker so cene črnim mokam stabilne.

Tedenski sejem v Subotici.

Na zadnjem živahnem tedenskem sejmu v Subotici se je prodajala pšenica po 200—205 Din, koruza po 120—130 Din. Živina je imela sledeče cene: krave za klanje 608 Din, voli 8—9, teleta 13—14, debele svinje 13—14 Din za 1 kg, mladi pujski (odojki po 150—180 Din za komad.

Céne živine v Zagrebu.

Na tedenski živinski sejem v Zagrebu dne 22. t. m. je bila prignana precejšnja množina živine. Sejem je bil zelo živahen in se je mnogo kupovalo tudi za inozemstvo.

Cene blagu za 1 kg žive teže so bile sledeče: biki 7—9 Din; krave mlekarice 5—7; krave za meso 3—4; bosanske krave 3—4; junice za rejo 6:50—8:50; junice za meso 6—8; junici I. vrste 6—8; druge vrste 4:50 do 6; voli I. vrste 8:50—10:50; II. vrste 7—8:50; bosanski voli I. vrste 7—8, II. vrste 5:50—7; teleta živa 15—17:50, zaklana 18—20 Din.

Nekoliko je padla cena bikom (50 para pri kg), dalje pri kravah-mlekaricah za približno 50 par, pri bosanskih kravah in kravah za meso pa celo za 1—2:50 Din pri kg žive teže nasproti cenam iz prejšnjega tedna.

Svinje so se plačevale za kg žive teže: domače 14:50—15:50 Din; srem-ske zaklane 16—18; svinje do 1 leta 12:50—13:50, nad 1 leto 13—14; mladi pujski (odojki) živi po 80—300 dinarjev za komad.

Konji težki tovorni, par 11.000 do 13.000 Din; lahki vozni par 10.000 do 11.500 Din; kmetski par 9.000—10.000 dinarjev; jahalni konji komad 2500 do 3000 Din; žrebeta do 1 leta 1500

do 2000 Din; žrebeta nad 1 leto 2000 do 3000 Din za komad; konji za meso po 1:50—1:75 Din za 1 kg žive teže.

Svinjski sejem na Dunaju.

Dne 21. t. m. je bilo na sejem pripeljanih 11.000 komadov svinj. Od teh 3476 iz Jugoslavije. Dobro so se prodajale pitane svinje, ki so v ceni poskočile za 5—10 grošev (40—80 Din pri 100 kg), mesne svinje pa so se za ravno tak znesek pocenile.

Žito.

Žito kaže na svetovnih tržiščih stalne cene, medtem ko je pri nas za malenkost poskočilo; vendar pa so naše cene še vedno konkurenčne inozemstvu.

Na ljubljanski žitni borzi so cene sledeče:

Bačka pšenica: 77 kg, 2% prim., mlevska vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 250—252:50.

Sremska pšenica: 78 kg, 2% prim., mlevska vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 247:50—250:50.

Sremska pšenica: 77 kg, 2% prim., mlevska vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 242:50—245:50.

Rž: 72/73 kg, 2% prim., mlevska vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 207:50—210.

Pšenična moka O/G: franko Ljubljana, pri odjemu celega vagona, plačilo po prejemu blaga, Din 395—405.

Umetno sušena nova koruza: mlevska vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 180—182:50.

Umetno sušena nova koruza: navadna vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 185—187:50.

Koruza, času primerno suha: s kvalitetno garancijo do namembne postaje, promptna dobava, Din 157:50—160.

Ječmen bački ozimni: 66/67 kg: 180 do 190 Din.

Ječmen bački ozimni: 63/64 kg, 170 do 175 Din.

Oves bački novi: navadna vozina, Din 205 do 207:50.

Praktični nasveti.

Zmrznjene sobne rastline.

Vsled nagle izpremembe toplote se v zimskem času često pokažejo vsi znaki zmrznenja na sobnih rastlinah, ki so bile mrazu izpostavljene. Vendar pa v največ slučajih zamoreš rastlino zopet oživetiti,

ker je mrtva šele tedaj, ko ji je zamrznil stanični sok, ki pa vzdrži dolgotrajno nizko temperaturo.

Takih rož ne prenašaj na tople prostore, marveč jih močno poškopri z mrzlo vodo in prenesi potem na prostor,

kjer stalno vlada toplota nekaj malega nad ničlo. Ko si je rastlina zopet opomogla, jo zamoreš prenesti zopet na toplejše mesto.

Čiščenje igralnih kart.

Odrgni karte s čisto krpo, ki jo namaš v kozarcu s polovico vode in polovico salmijaka. Odrgni jih z obeh strani, vendar pazi, da ne pritiskaš premočno, ker s tem odstraniš lahko barvo. Ko si jih tako očistil, jih zbršiš takoj dobro s suho — čisto krpo. Nato natresi na papir nekoliko smukovca (Federweiss) in mešaj karte na njem, da postanejo zopet gladke. Ako imaš prešo, je dobro, da jih po dovršenem čiščenju deneš vanjo.

Kako čistimo fotografije.

Fotografije in tudi prostoročne risbe snažiš najlepše s koščkom sredice svežega belega kruha na ta način, da jih rahlo odrgneš z nezmečkano sredico.

Ponarejeni čaj.

Ponarejeni čaj hitro spoznaš, ako ga vržeš kakšna dva grama v kozarec mrzle

ERJAVEC FRANC
trgovina usnja
Ljubljana, Stari trg št. 11 a

vode in jo potreseš. Pravi čaj komaj za spoznanje pobarva vodo, dočim se od ponarejenega čaja voda hitro močno porjavi.

Poljsko orodje pozimi.

Čez zimo poljsko orodje navadno tako močno zarjavi, da je marsikaterega gospodarja sram, spraviti ga na svetlo; zato se ukvarja v dragocenem pomladanskem času s čiščenjem. Rja pa je poleg tega železju silno kvarna in napraviča dve zimi neoskrbovano železje skoro nerabno. — Predno spraviš orodje pred zimo, dobro očisti in izperi železne dele, posuši docela, potem pa s čopičem namaži z vročim, raztopljenim lojem, kateremu si pridjal kak dvajseti del smole. Ta maža se suha strdi in je spomladi ni treba očistiti in s tem izgubljeni čas.

Gospod sveta.

Roman bodočnosti.

(Nadaljevanje.)

Nenadoma, kot bi iz zemlje zrastel, se pojavi na cesti neznanen, mal Indijec, skoro otrok, in zažene proti novinarskemu avtomobilu bombo, ki ga dvigne in vrže ob zidove. Tudi Indijec sam je poginil pri eksploziji.

Radžin avto pa drvi naprej in obstoji daleč zunaj pred razkošno, samotno vilo. Sofer polije avto z bencinom in zapali, potem pa stopi za radžo v vilo.

Na njeni strehi stoji bleščeč eroplan, ki ga je komaj opaziti. Oba vstopita v stroj. Ta se dvigne in se pridruži bleščečemu trikotniku na nebu.

Svetle točke se prično zgubljeni, kakor hitro jih je dosegel radžin eroplan.

Ujetnica.

Ko se je Žermena zopet osvestila, je začutila, da je povezana z neko temno tvarino. Nasproti ji sedi evropsko oblečen Indijec s turbanom na glavi.

»Gospodična,« jo ogovori z mehkim, dobrohotnim glasom, »ako poizkusite

kričati, bom prisiljen zatisniti vam usta, dasiravno mi bi bilo to težko in zelo neljubo.«

»Zakaj sem tu?«

»To izveste ob svojem času. Vi ste v rokah mojega gospodarja. On bo odločal.«

Avto drvi bliskovito skozi temno noč. Žarometi osvetljujejo le kratko progo ceste, da Žermena ne more dognati, kam se vozi. Ko prične nastopati zora, izvleče Indijec neopaženo malo stekleničico iz žepa ter jo podrži deklici pod nosom. Ona se zopet onesvesti. Ob spušenih zavesah drvi avto naprej skozi mesta in vasi.

Ob osmih krene avto z glavne ceste na ožjo pot, zavoji skozi nekakšno obzidje in obstoji pred glavnim vhom starega gradu, stoječega na strmi, visoki steni, dvigajoči se nad malim zalivom.

Žermeno odneso v grad, kjer jo polože na otomano v salonu in jo oprostje vezi. Njen spremljevalec sede na nasla-

njač ter jej hladi obraz s pahljačo. Ko se deklica prebudi, začuti oster pogled Indijčev.

»Kaj hočete?« vpraša tiho.

»Vaši prijatelji in vi ste zasledovali človeka, ki ga mi ščitimo. Upam, da bodo vaši prijatelji toliko uvidevni, da ne bodo z nadaljnimi zasledovanji škodovali vam. Zvečer vidite Jaka Lamberja. Naš gospodar vas je velel odvesti kot talko. On sam pa se vrne šele čez dva dni.

Na Indijčev poziv pristopita dva indijska slugi ter jo pod pazduho odvedeta v drugo sobo. Ključ v vratih se za njo obrne.

Žermena se je popolnoma osvestila. Razgledujoč se po sobi, ki je bila opremljena z vsem, kar potrebuje mlada dama, opazi, da je edino okno zadelano z močno železno rešetko. Bila je ujetnica.

Vkljub kočljivemu položaju ni pozabila na ureditev toalete, zavedajoč se, da jej Eskande sledi in da bo za njeno rešitev tvegala vse.

Pred večerom se odpro vrata. Na prag stopi človek, spremljan po dveh vitkih Indijcih.

»Jak Lamber!« klikne Žermena.

On vstopi, in vrata se za njim zapro.

»Da, jaz sem Jak Lamber!«

»Kaj delate tu? Zakaj sem jaz tu?«

»To je volja našega gospodarja.«

Jak Lamber se ni mnogo izpremenil. Nekoliko je sicer upadel, toda oči mu še vedno žare v nezaupljivosti z onim čudnim sijajem, v katerem spozna Žermena odražanje blaznosti — grandomanije.

Hlastno ji prične pripovedovati o svojih ženijalnih iznajdbah, slaveč sam svoje zmognosti in konečno pove, da je te svoje izume prodal Tokri.

»To so čudeži,« pripoveduje strastno, »poleg moje vsemogočne materije izdelujemo tu tudi eroplane, ki v brzini in odpornosti prekašajo vse dosedanje konstrukcije; poleg tega pa jih je moja ženijalna iznajdba napravila nevidne. Stranili boste, ko vam pokažem vso obsežnost svojega dela.«

»In čemu služijo te vaše iznajdbe?« ga vpraša deklica mrzlo.

»Tega ne vem. Toda Tokra Dazi Pal mi je obljubil za iznajdbo šest milijonov, čujete, šest milijonov! Za sedaj sicer še ne smem zapustiti gradu. Sicer pa tega tudi nočem storiti, dasiravno nisem ujetnik; saj vam je znano, kako sem navezan na delo. Kaj to ni plemenito?!«

»Plemenito?!« se dvigne Žermena.

»Hahaha! Jak Lamber, ali naj vam povem, čemu služijo vaše iznajdbe?«

Razburjena in tresoča se od gnjeva mu pripoveduje o strahotah, ki jih je prinesla človečanstvu njegova iznajdba, o grozotah pustošenja celih pokrajin in o nebrojnih nesrečnih žrtvah. Tudi ne zamolči, kaka pogibelj še preti človeštvu od njegovih ženijalnih odkritij.

Poslušajoč Žermenino strastno pripovedovanje zadržati doslej zakrknjeni Jak Lamber. Prvič v življenju se mu oglasi vest z vso silo. Še malo prej je bil tako brezbrizen in malomaren, sedaj pa sedi tu blede kot mrlič in drhteč po vsem telesu.

Tedaj se odpro vrata. Indijec — radžin tajnik Ravana — isti, ki je spremljal Žermeno v avtu, vstopi.

»Ta človek, gospodična, vam ni povedal vsega. Moj gospodar ni zapeljal v greh kakega vrlega moža! Kajti tedaj, ko je ponudil svojo iznajdbo mojemu gospodarju, je že izvršil celo serijo zločinov. Kakšnih? — Njegove žrtve so umirale bodisi od ognja ali od leda — vedno pa so bile oropane. Ko je dobil moj gospodar kos materije v roke, se je spomnil vseh teh zločinov, ki so spravljale v skrbi celo evropsko policijo. Vi zaman trošite besede, ako hočete vzbuditi vest pri tem razbojniku. — Mi, nasprotno, imamo čisto vest, ker iznajdbo uporabljamo v boju za osvobojenje naše domovine. Naš cilj opravičuje naša sredstva. Vojna je vojna! In mi se bojujemo za svobodo zemlje, ki nam je sveta.«

Za tem se obrne k Lamberju:

»Vam je bilo prepovedano govoriti. Jaz sem vas hotel preizkusiti. Prisege niste držali; zato vas čaka kazen.«

Indijca pristopita ter odvlčeta tresočega se Lamberja. Ravana se obrne k Žermeni in nadaljuje:

»Upam, da ne ostanete dolgo pri nas. Vendar si zapomnite, da življenje ene ujetnice v času vojne ne pomeni nič!«

Obrne se odhajajoč, in vrata za njim se zapet zaklenejo.

Zagonetni grad.

Dnevno je dobival Eskande poročila razposlanih detektivov, a bila so negativna. Tudi Verdó se je vrnil. Spremljal je Tokro Dazi Pal-a do odhoda. Žermene ni bilo na ladji.

Konečno pride poročilo iz Bajé-a, v katerem mu sporoča detektiv, da prihajajo na tamkajšnji trg dvakrat tedensko nakupovati nekaki Kitajci z avtomobilom. »Ker gre za Kitajce, nisem natančneje preiskoval te zadeve,« zaključuje detektiv svoje poročilo.

»Tepec!« reče glasno Eskande ter se odpravi k Le Soté-ju. Po polurnem razgovoru odide dobre volje k Verdó-ju.

»Fantič, mi odhajamo!«

»Kam?« vpraša Verdó, prekinjajoč delo.

»V Bajé. Rad bi si ogledal tamošnjo čudovito zbornico cerkev.«

Verdó ne govori. Vzdihne in že se je dvignil.

»Odideva takoj?«

»Takoj! Prej pa se morava preskrbeti s potrebnimi stvarmi. Vzemite seboj še eno obleko, ne pozabite na revolver ter pripravite dve žepni svetilki. Čez pol ure me čakajte na kolodvoru; pridem tudi jaz.«

Verdó odide. Čez pol ure sta že oba v vozu — in drugi dan zjutraj prispeta v Bajé. Bil je ravno tržni dan. Tudi »Kitajci« so tu s svojim avtom. Eskande je hitro opazil, da so ti »Kitajci« v resnici Indijci. Oblečeni so bili kot služabništvo iz boljših hiš z običajnimi čepicami na glavah.

(Dalje prih.)

Mali oglasi.

Beseda 1 Din. — Najnižja pristojbina 10 Din.

Trgovski pomočnik mešane stroke, izučeni pek, spreten, priden in pošten, išče službe. Cenj. ponudbe pod šifro »Trgovec in pek« na upravo »Malega trgovca«.

Motvoz Grosuplje

»Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4 Prodaja na obroke!

VELETRGOVINA KOLONIJALNE IN ŠPECERIJSKE (ROBE) IVAN JELAČIN, LJUBLJANA

ZALOGA SVEŽE PRA-
ŽENE KAVE, MLETIH
DIŠAV IN RUDNINSKE
VODE

TOČNA IN SOLIDNA
POSTREŽBA!

ZAHTEVAJTE CENIK!

Tiskovine

ki jih potrebujete v Vašem poslovanju:
Račune, pisemske papirje, memorandume, cenike, naročilnice v blokkih, kvarte, etikele ter sploh vse komercijalne tiskovine Vam dobavi hitro in lično izdelane po najnižjih cenah

Tiskarna „MERKUR“ Ljubljana

Gregorčičeva ulica 23 - Telefon 2552

Za večjo naročila zahtevajte proračune!

„VINOCET“ Tovarna vinskega kis, d. z. o. z.

LJUBLJANA

nudi najfinjši in najokusnejši
namizni kis iz pr-
stnega vina

Zahtevajte ponudbo

**Tehnično in higijenično
najmoderneje urejena
kisarna v Jugoslaviji.**

Tiskarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst.
Telefon št. 2589.

Lastnik: Konzorcij za izdajo strokovnega tednika »Mali trgovec«. Za konzorcij in uredništvo: Lojze Zajc. Za tiskarno »Merkur«: Otmar Michálek, oba v Ljubljani.